

Forum för hållbar energi

Lunds kommuns förvaltningar arbetar tillsammans med parkeringsbolag, fastighetsbolag och det lokala energibolaget i samarbetsformen ”Forum för hållbar energi”. Dessutom har fjärrvärmens gjort en spännande miljöresa.

Forum för hållbar energi och fjärrvärmens miljöresa

Fyra A4-sidor för förnybar värme i Lund

Kan fyra A4-sidor bidra till utvecklingen av ett hållbart energisystem och en fossilbränslefri uppvärmning? Ja, absolut! I Lund har kommunens förvaltningar, parkeringsbolag (LKP) och fastighetsbolag (LKF) gått samman med det lokala energibolaget Krafringen och skapat ett *Forum för hållbar energi*, vars förutsättningar ryms i ett fyrsidigt dokument. Dokumentet utgör grunden för hur deltagarna möts, samtalar och arbetar tillsammans för ett hållbart energisystem.

- Vi har bestämt oss för att samarbeta mer systematiskt och tydligt kring de här frågorna. Tack vare forumet får vi till möten, som leder till kontaktytor och till samtal som inte hade uppstått annars, säger Matz Hagberg som är miljöstrateg på Lunds kommun.

Genom forumet träffas deltagarna regelbundet. Bland annat har de haft workshops för bättre dialog i stadsbyggnadsprocesser, kartlagt kommunens uppvärmning och samarbetat kring upphandlingar, digitalisering, laddinfrastruktur, energieffektivisering och lågtempererad fjärrvärme. Fjärrvärmeledningen som år 2017 drogs mellan Lund och Dalby är också ett resultat av samarbetet.

- LKF och serviceförvaltningen, som båda har fastigheter i Dalby, ser att fjärrvärme är bättre än andra energibärare. Det har blivit tydligt från våra samtal kring systemperspektiv och primärenergi. Genom att de båda konverterar sina fastigheter till fjärrvärme når man en kritisk massa, som gör att det blir lönsamt för energibolaget att dra fjärrvärmeledningen till Dalby, säger Matz.

Lunds kommun är en av de kommuner i Skåne som nästan har helt fossilbränslefri uppvärmning i de egna fastigheterna, hela 96 procent av värmen är förnybar. En liten del av värmen kommer från lokal förbränning av biogas, bioolja och pellets, men till allra största del utgörs den av fjärrvärme.

- En annan fördel med samarbetet är att Krafringen vet när, och hur, de ska kommunicera med byggherrar och med kommunen. Ofta kommer energibolagen in för sent, när gatorna är på plats och asfalten är lagd, och så gräver man upp allt igen för att dra värme. Vi hoppas att samarbetet kan bidra till att alla typer av ledningar i större utsträckning kan läggas samtidigt och gärna i ett och samma schakt eller kulvert, säger Matz.

Samarbetet mellan Lunds kommun och Krafringen har sina rötter långt tillbaka i tiden. Från början hade kommunen sitt eget energiverk, som med tiden blev ett kommunalt bolag och sedermera en del av dagens Krafringen. Efterhand som avståndet mellan kommunen och bolaget ökade, minskade samarbetet och möjligheten till helhetsperspektiv. Snart uppstod ett behov av att mötas igen, för en tätare dialog kring kommunens energiutveckling.

Men vad krävs då för att skapa ett effektivt samarbete mellan flera olika aktörer, liksom Lunds *Forum för hållbar energi*? Matz återkommer till vikten av att låta samarbetet blomstra underifrån, men också att det underlättas med tydligt stöd från bolags- och förvaltningsledning. Dessutom menar han att framgången även ligger i deltagarnas inställning. I forumets fyrsidiga dokument fastslås att "en tydlig och rak kommunikation samt en öppen och ödmjuk inställning" är förutsättningar för samarbetet.

- Jag tror att det nästan alltid handlar om mötet mellan människor. Det gäller att hitta personer som fungerar tillsammans och som har viljan att kommunicera med varandra. Det är avgörande med respekt och tillit från alla sidor. Och så mycket dialog som möjligt!

Fjärrvärmens miljöresa i Lund

Fjärrvärmens är idag en central del av Lunds värmesystem och kommunens egna fastigheter värms till cirka 80 % med fjärrvärme. Numera är fjärrvärmens fossilbränslefri men resan dit har varit lång och en rad olika bränslen har använts genom åren.

1953: Fjärrvärme i Lund! Ångkraftverket står klart, bränslet är kol (efter några år blir det olja) och värmen levereras till Lasarettet och Universitetet.

1963: Oljepanna och fjärrvärmenät på Klostergården = **Södra Verket**.

1970: Lunds Hetvattencentral (LHVC) med två oljeeldade ångpannor byggs. En fjärrvärmeledning förbinder LHVC med Ångkraftverket.

1973: Intensiv utbyggnad av fjärrvärmenätet i Lund. Luftmiljön i Lund blir bättre och bättre då fjärrvärmens ersätter små oljepannor i enskilda fastigheter. P.g.a. oljekrisen inleds i november en kampanj för frivilligt elsparande.

1977: Avfallsförbränningspanna på **Ångkraftverket**. Beslutet från länsstyrelsen är villkorat med 9 punkter med inriktning på miljöförbättrande åtgärder.

1983: Varmt avloppsvatten från Källby avloppsreningsverk börjar nyttjas för fjärrvärmeproduktion i värmepump på Södra Verket. De första stegen mot minskat oljeberoende är tagna. Avloppsvärmepumpen minskar oljeförbrukningen med ca 9000 m³ om året.

1985: Utsläppet av koldioxid från fjärrvärme- och elproduktionen i Lund är 156 000 ton koldioxid/år och andelen förnyelsebara bränslen i fjärrvärme- och elproduktionen är 17 %. Lund är först i Sverige med att producera fjärrvärme genom geotermisk energi. Effekten är 20 MW och under det första året minskar oljeförbrukningen med ca 10 000 m³. Panna 4 på Gunnesboverket byggs om från olja till naturgas

1991: 16 december tas ett gasturbin-kraftvärmeverk i drift vid Gunnesboverket i Lund, med bränslet naturgas producerar det både el och värme.

1994: Byte av köldmedia till HFC (R134a) i värmepumpar, till en kostnad på över 20 miljoner har ozonnedbrytande freoner ersatts.

1996: På våren börjar leverans av fjärrkyla. Hetvattenackumulatormen med 21 000 kubikmeter vatten tas i drift och bidrar till att jämna ut produktionsbehovet över dygnet.

1998: Lunds Energi AB miljöcertifieras enligt ISO 14001:1996.

2002: 19 oktober startas djupgeotermiprojektet i Lund, ett samarbetsprojekt mellan Lunds Energi och avd. för Teknisk geologi vid LTH i Lund. Koldioxidutsläppen beräknas minska med 25 % vid lyckat projekt.

2005: 20 januari. Djupgeotermiprojektet stoppas p.g.a. för lågt vattenflöde. Projektet ger oss inte varmt vatten till fjärrvärmens men har under några år varit av stort värde för forskningen vid avd. för Teknisk geologi vid LTH i Lund. Handeln med utsläppsrätter påbörjas. Provedning med bioolja som ersätter fossil olja inleds.

2006: Första etappen av fjärrvärmeledningen mellan Lund och Eslöv är klar. Sockerbruket i Örtofta kan nu leverera spillvärme, vilket minskar koldioxidutsläppen med ca 7500 ton per år. Svenstorps gods börjar leverera halmbaserad fjärrvärme till fjärrvärmeledningen.

2007: Ellinge Jordbruks AB börjar leverera biobränslebaserad värme till fjärrvärmeledningen mellan Lund och Eslöv. Beslut om att investera i två mindre pelletseldade pannor på Gunnesboverket.

2014: Örtoftaverket, Krafringens största produktionsanläggning, tas i drift. Kraftvärmeverket eldas med skogsflis, returträ och torv. Beslut tas om målet att ha en fossilbränslefri produktion till senast 2020.

2015: Gasturbinen på Gunnesboverket avvecklas. Nätutbyggnad möjliggör utfasning av gaspanna på Södra verket i Lund.

2016: Naturgas i gaspannor ersätts med biogas i Lund.

2017: Det mindre fjärrvärmennätet i Dalby kopplas ihop med Lundannätet och utökas till att omfatta fler av Lundafastigheters och LKF:s fastigheter.

2018: Torvedning i Örtoftaverket upphör. Hela Krafringens produktion av värme, el och kyla blir fossilbränslefri.

